

ШЫН

Совет Эвилелиниң Коммунист партиясынын
Тыва область болгаш Кызыл хоорай комитеттеринин,
ажылчы чоннар депутаттарының область Сөвединиң органы

1925 чылда
үндээлгелеринге

1954
НОЯБРЬ
7
ВОСКРЕСЕНЬЕ
№ 222 (3159)

ӨРТЭЭ 20 КОП.

Октябрьның социалисти

Улуг революциясының

37 чыл ою делгезезин!

КОММУНИЗМНИҢ ЧАА-ЧАА ТИИЛЕГЕЛЕРИНЧЕ

Октябрьның социалист Улуг революциясы тийлээринден бээр үчүн чеди чыл болган. Октябрь революциясының бүгү тийлээрин, идеяларының байырлыгын делегейин кайы-даа чүстөрүнде демдегелер турар.

Баштайгы эге сууру Октябрьның баррикадаларына тургустунган чаа, социалист тургузуг бистин чуртувуста бүгүнге тийлээ. Делегейин ийги дайынының түнелгиде Европаның болгаш Азияның элзөөн веш чурттары капиталист делегейден хооруган болгаш ында улус демократияны тургузуу бадтыгатынган. Досталга болгаш социализмге үндээлгелеринге, делегейин чаартырының улуг идеялары Европаның болгаш Азияның миллион-миллион кижилеринин амьдыралычы улам ханымы-биле синнигин кирген. Кижилер төрөлгелеринин түштүк биринден хей кезин империализмниң куданышыкындан хосталгаш, чырыктыгы келир үениң улуг тулуун тургузуп турар. Капиталдың чуртарында империализмниң куданышыгына улур демисе хүн-бүрүде-ле шалбарыч, колония болгаш маамарыгы чурттары национал-хосталгы шимчээсини уламчы күштешип турар.

Коммунист партияны ууртуугазы-биле чуртуган Октябрьның социалист Улуг революция бистин чуртувуста кызылган айымдан, даштык империалисттерин экономикага болгаш политиктиң куданышыкындан бисти чырып алган. Буруу-помещиктер дараалыгы машиналар революция тулууга чедир таза шапкан болгаш улуг делгем чуртуу эргелен баштаарың өң муракчы ады—ажылчы адыга дамчыгы берген.

Делегейин чаартырының эртеми-биле—марксизм-ленинизм-биле чепселген Коммунист партия база, эң кыска хуу-сада төөгүде көстүп көрбөөн чаартыгалары боттандырган. Коммунист партияны ууртуугазы-биле совет улус бодун Төрөөн чуртувун чүс-чүс чылдарда хокумгай чоруун уузуулан, чуртуу индустриализацияны болгаш кезде ажал-агының коллективизацияны улуг программазын амьдыралга боттандырган, Совет Эвилелин индустриализм-колхозчу социалист күрүне болдурган. Улетпүрүнүң бүгү нийти продукцияны 1954 чылдың бирги чартында эртеден чылдың ол-ла үени-биле денээрге 14 хуу өскөн. Кезде ажал-агында бадтыгатын тургустунган колхозчу тургузуг үрмөк ажал-агының мурунга бодунун артык күштүтүн чүгө көргүсөөн эвес, харын-даа улуг капиталист ажал-агының мурун-даа бодунун артык күштүтүн көргүсөөн. Улустан хергега талазы-биле денелд хемчээл човкы өскөн.

Бистин чуртувус Ада-чурттуң Улуг дайынының чылдарында кызыл-дошун шылгалдалары алырары-биле тулуп шыдаан, ол делегейин фашист куданышыкының кызылдан камгаал алган.

Совет улус дайын сөөлүндеги чылдарда дайының чедиргени багыларын дүрген экирөөш, улус ажал-агының катап тургусуш, ову улам ынайгы хөгжүдөниң оруу-биле бурунгаралаткан. Амгы үеде Коммунист партия бистин Төрөөн чуртувустун коммунист шимчээсинин баш карышаан, социалист үлетпүрүнүң болгаш кезде ажал-агының бүдүрүчү күштеринин улам ынайгы күчүлүг көдүрүшү-күгүн хандырып турар.

Совет улустун сонгаралдык болбас согулгазы болза, аар индустрияны улам ынай хөгжүтүшкөн, кезде ажал-агының, аар болгаш аш-чем үлетпүрүнүн шыгыны көдүрүшүнүн чеди алыры болур. СЭКП ТБ-ның сентябрь, февраль-март болгаш июль Пленумнарының доктаалдары болза, бистин чуртувустун экономикамы улам ынай хөгжүдөниң дугайында,

ажылчы чонун улам-на өзү турар материалды болгаш культурага хергегадерин аң улуг хемчээлди-биле хандыра дугайында партия болгаш чазактың доктаал сагыш салышыкының чайынаач херечизи болур.

Ажылчы чоннар чөгээдичи идеяны улам көдүрүп дөш, социалист тургузукунун бүгү алырарыга ажылды үлегерли-биле организаастар дөш, муракчыларын дуржулгазын непередир дөш сорук кирген ажылды турар. Совет улус Октябрь революциясының үчүн чеди чыл оюн тайбының болгаш демократияны Совет Эвилелинге баштаган күчүлүг лагері өзү, быжыгып турар үеде демдегелер эрттирип турар. Тайбының, демократияны болгаш социализмниң лагері чаа-чаа тийлээлдерин чеди ап турар. Индия-Быатка тайбыны катап турар дугайында дугуржуганы чеди алган—тайбының күштеринин улуг тийлээзи болур. Бо чылын Кыдат Улус Республика болгаш Герман Демократтыг Республика боттарының түстэй республикалар кылдыр чарыктыгындан бээр беш чыл болганының байырлыгын эрттирген.

Империалист лагерде капитализмниң нийти кризис улам-на чидгеленип, капитализмниң нийти системаның кошкар черу бооп турда, демократтыг лагеринин чурттары ажал-агы болгаш культура хөгжүдөниң оруу-биле чайылың чок бурунгаралашкан, ажылчы чоннарын материалды чаагайжыгызын улам-на бидип турар.

Тайбын тургузукчу күш-ажылында совет улус бүгү чурттарының тайбынга ынакшыгы кижилери-биле калы тайбының херөөн камгаалар, улаустарың акы-дуна найыралын быжыгалар, тайбың калы ажал-агының хөгжүдөниң херекке бүрүн шийтириги. Тайбының камгааларыча болгаш быжыгаларыңа, улаустар аразыга калы ажал-агының болгаш ажал-херекчи харылзаларын хөгжүдөниң үндээлгелерин турар Коммунист партияның даштык политиказын ажылчы чон ийги-биле делгезип турар. Тайбын дугуржуганың аразы-биле чеди адыгыс хүрө маргалдадык болгаш шийтирелгелер айттырыл-дар делегейде чок. Ол политика база бүгү ажылчы чоннарын амьдыралчы эрге-ажыктырыга бүрүн дүтүп турар.

Бистин областың анык үлетпүр бурунгар хөгжүвүшкөн турар. Областың үлетпүр бүдүрүгелери Октябрьның социалист Улуг революциясының 37 чыл оюнга алдар болдурган социалист чарыкты калыбарып турган азын чедишкениң болгашын. Кызыл хоорайның бүдүрүгелери үшкү кварталдың бүдүрүгө программаны 113,1 хуу, оон иштинде бараанын продукцияны планын 114,3 хуу күүсөөнөр. Хоорай бүдүрүгелеринде дагып дээрбес, төп автобаз болгаш алгы заводун эң эки көргүзүлүг болганар.

Тываның кезде ажал-агының шапкын темпелер-биле хөгжүп турар. Арат болгаш тараачын ажал-агыларын 90 ажы хуу-туу колхозтарда каттышкан. Областа тарылга шалуу 1944 чыл-биле денээрге, 1953 чылда 42,7 хуу өскөн, тарааның дүжүттү 3—4 катап улгаткан. Областың колхозтары болгаш совхозтары күрүнеге тараа дужаарының планын хуусаа бетинде күүсөөн. Араттарын сууруң амьдыралчы шийтирелгези чедишкениң шийтирелгези нип турар.

Кады камгаал, улус өөредилге, культура-чырыктыгы болгаш чонунуң материалды чаагайжыгызын талазы-биле азын чедишкениң чеди алдынган.

Совет улус чырыктыгы келир үеде бүдүрүгелеринде бар чоруур.

Бистин чуртувустун улустарының оруу делгем болгаш чырыктыгы. Ол — Коммунизмниң оруу.

— Маркс — Энгельс — Ленин — Сталинның тугунун адаа-биле, Коммунист партияның ууртуугазы-биле Коммунизмниң тийлээлгезинче, бурунгар!

ССР Эвилелиниң Камгалал Министриниң ДУЖААЛЫ

№ 187

1954 чылдың ноябрь 7.

Москва хоорай.

Эштер солдаттар болгаш матростар, сержанттар болгаш старшиналар!

Эштер офицерлер, генералдар болгаш адмиралдар! Бөгүн совет улус болгаш оон-биле кады бистин эрес маадырың Армьявс болгаш Шериг Далай Флордус октябрьның Социалист Улуг революциясының 37 чыл оюн байырлап турарлар.

Бо төөгүлүг хүнү бистин Төрөөн чуртувустун ажылчы чоннары мурундагызы ышкаш улус ажал-агының, эртемин болгаш культураның хөгжүдөниң чаа чедишкениң-биле ужуражып турарлар. Улетпүр бүдүрүгелеринин күрүне планын чедишкениң күүсетинип турар. Социалист кезде ажал-агының бүгү адырларын хөгжүдөниң көдүрүшүнүн оруу-биле чоруп турар. Экономиканың үзүктөл чок өздөниң үндээлгези, совет кижилеринин материалды чаагай байдалы экижиң турар.

Совет Эвилелиниң Коммунист партиясының Төп Комитетиниң болгаш Совет Чазактың могаг чок сагыш салышыкының ачызы-биле бистин Чепсектиң Күштеривис боо-чепсектиң болгаш дайынчы техниканың амгы үеги хевирлери-биле чепселген. Кургаг чер шериглеринин, авиацияны болгаш Шериг Далай Флордун бодунун составы дайынчы мергежилни болгаш бодунун дайынчы белең чоруун бедидеринге чаа-чаа чедишкениң чеди алган.

Эрткен чылдың дугурзунда тайбының, демократияны болгаш социализмниң лагеринин күштеринин улам ынай улуг быжыгылышыкы болган. Совет Эвилелиниң, Кыдат Улус Республиканың болгаш улус демократиясының бүгү чурттарының акы-дуна найыралы улам-на быжыгылган.

Октябрь революциясының чарлааны тайбының принциптеринге шыкы Совет Эвилели улустар аразының дүшкүрлүг чоруун кошкадырының политиказын, бүгү чуртар-биле калы ажал-агының база ажал-херекчи харылзаларын хөгжүдөниң политиказын чайгылыш чок болгаш туруштук чорудуп турар.

Капиталист чурттарының чорудуп турар политиказы өске байдалды болуп турар. Оларның политиказының үндээлгези мурундагызы ышкаш чаа дайынчы, агрессив шериг флоттарын каттыштарының, чепселешкениң эилдер будурениниң, улустар аразыга өжөнөшкөк болгаш көрүшөс чорукту кысырының белеткели кирип турар.

Бодуустун социалист Төрөөн чуртувустун айылы чок чоруунун эрге-ажыктырыга моон сонгар-даа бедик серемчилдиг болуру, бүгү ротаарың шериглеринин дайынчы болгаш политиктиң белеткели сайзыраңгайжылары база калың-даа агрессив шийтирлүг ойтуу шавышыкының бээрине кажан-даа белең болур төлөөде, бистин Чепсектиң Күштеривистин күчү-шыдаанын туруштук быжыгалары биске эргежок чугула.

Армияны болгаш Флотун бодунун составыга бүгү улустун байырлап таварыштыр байыр чедирип база дайынчы техниканы шийгээди алырыңа, дайынчы белең чорукту бедидеринге болгаш шеригниң сагыла-нурмун быжыгаларыңа улам ынайгы чедишкениң бүгү дайынчыларга күзөдүм.

Октябрьның Социалист Улуг революциясының 37 чыл оюн демдегелери биле дужаарым болза:

Бөгүн, ноябрьның 7-де бистин Төрөөн чуртувустун найысламы Москва, Эвилелешкен республикаларның найысалдарыңа, а ол ышкаш Калининградка, Львовка, Хаваровскиге, Владивостокка болгаш маадыр хоорайлар: Ленинградка, Сталинградка, Севостопольга болгаш Одессага артиллерияның чээрби удаа даашташыкы-биле салот кылыр.

Бистин күчүлүг Төрөөн чуртувус—Совет Социалист Республикаларының Эвилели делгезезин!

Улуг совет улус болгаш оон алдарлыг Чепсектиң Күштери делгезезин! Төрөөн Совет Чазавыс делгезезин!

Совет Эвилелиниң шылгараан угааның Коммунист партиязыңа алдар!

ССР Эвилелиниң Камгалал Министри
Совет Эвилелиниң Маршалы Н. А. ВУЛГАШИН.

Октябрьның социалист Улуг революциясының 37 чыл оюн таварыштыр Кызылга болган байырлыг хурал

Дүүн, ноябрь 6-да, Кызылдың Сталин аттыг культура бажыныга Октябрьның социалист Улуг революциясының 37 чыл оюнга алдар болдурган Кызыл хоорай Сөвединиң болгаш СЭКП хоорому-нун байырыг хуралы болган. Байырлыг хуралга партия, совет болгаш хей-ниги организацияларының төлөөлөгчлери, бүдүрүгелеринин муракчылары чыылган.

Октябрьның социалист Улуг революциясының 37 чыл оюнга дугайында илеткели область Сөвединиң күүсөвиң комитетиниң даргазың ораакчызы эш

А. Козленко ылаган. Эш Козленко бодунуң илеткелинге Октябрьның социалист Улуг революциясының ужу-дузазын демдегешкөөн, Коммунист партияны ууртуугазы-биле совет улустун коммунизм тургузукунунда улуг тийлээлдерин дугайын чугаалаан. Оон ынай илеткели Коммунист партияны болгаш Совет чазактың сагыш салышыкының ачызы-биле совет Тываның социалист чаартылыгында улуг чедишкениңниң тодаргайлап көргүсөөн.

Хурал соонда областың национал театры ший көргүсөөн.

ССР Эвилелиниң Министрлер Чөвүлелинге Совет Эвилелиниң Коммунист партиясының Төп Комитетинге

Россияның Совет Федеративтиг Социалист Республикасының колхозтары болгаш совхозтары кезде ажал-агының шийтирлүг көдүрениң талазы-биле Коммунист партияны болгаш Совет чазактың айтканы программаны боттандырышкан, СЭКП Төп Комитетиниң болгаш ССР Эвилелиниң Министрлер Чөвүлелиниң ууртуугазы-биле тараа белеткелин күрүне планын хуусаа бетинде күүсеткени РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлели илеткен тур.

Бо чылын республиканың колхозтары болгаш совхозтары 1953 чылдың бо үениң бодалга 400 миллион пуд хей тарааны күрүнеге дужааган болгаш саткан. Кызылгас болгаш кукуруза дужаарының планы ажыр күүсеткенге, эртеден чылга бодалга: 252 миллион пуд хей кызылтас, 19 миллион пуд арпа, культураның, 63 миллион пуд сула болгаш арбай, 12 миллион пуд кукуруза дужаатынган. Дыка хей колхозтар МТС-терин ажал-агы берген дөш натуре төлөвириниң үлүгү тараа дужаалганын база күрүнеге артыкшыдыг тарааларын сагарын үргүлчүлүп турар.

Бо чылын кур болгаш куруккан черлерин дыка улуг шедерин ажалгага кирип ап турар Сибирьниң болгаш Уралдың колхозтары, МТС-тери болгаш совхозтары тараа бүдүрүгезин улуг адырларына улуг чедишкениңниң чеди алганар. Сибирьниң колхозтары болгаш совхозтары эртеден чылга бодалга 2,6 катап хей тарааны күрүнеге дужааган. Алтай крайының кезде ажал-агының ажал-ишчелери күрүнеге 221,7 миллион пуд тарааны дужааган болгаш саткан, оон иштинде кызылтас 191 миллион пуд. Эрткен чылга бодалга Новосибирск область күрүнеге 52 миллион пуд хей тарааны, Омск область—30 миллион пуд, Красноярск край—22 миллион пуд болгаш Бурган область—14,3 миллион пуд хей тарааны дужаалаанар.

РСФСР-ниң областтарының крайларының болгаш автоном республикаларының хей-нуртуу эртеден чылга бодалга тараа белеткелин күрүне планын хуусаа бетинде болгаш дыка эрте долдур болгаш ажыр күүсеткениң. Красноярск крайының тарааны 110 миллион пуд хемчээлди планын, Башкир АССР—63 миллион пуд хемчээлди планын күүсөөнөр.

1954 чылдың ноябрь 1-ге чедир эртеден чылдың ол-ла үениң чедир бодалга күрүнеге 702 муң тонна хей картофельди, 341 муң тонна хей ногааларын, 270 муң тонна хей сүттү болгаш 7 муң тонна хей эшти дужааган.

Транспортчуларның күш-ажылчы белээ

Бызылдык автотранспорт конторазының ажылчылары болгаш инженер-техниктиң ажылдагылары байырлаага бүдүрүлгези бедик көргүзүлгези-биле ужуражып турарлар.

Чуык сөөртүлгезинин чыл планы тонна-биле хуусаа бетинде—ноябрь 1-де күүсеткенге. Коллектив октябрь айда планын тонна-километр-биле 111 хуу күүсеткен. Фрезеровщик Василий Евдокимович Савинцев байырлаага алдар ылдыр бүдүрүгө планын 150 хуу күүседип,

Бо чылын колхозтарын ача-ажымы өскөн, ол чорук бүдүрүгө, культура-амьдырал черлеринин туугулары дыка калыбарыңа, колхозчуларын күш-хүнеринге ашка болгаш продуктулар тыпсышыкының улугаттары органы берген.

Россия Федерациясының колхозтары, МТС-тери болгаш совхозтары 1953 чылда кезде ажал-агының бүгү культураның бедик дүжүдүн алырының байдаларын тургузары-биле улуг ажылдарын чорудуп турар. Күзүн тарың культураның планы болгаш 1955 чылдың дүжүдүгө кур болгаш куруккан черлер адырларының планы ажыр күүсеткенге. Эрткен чылга бодалга, 6 миллион гектар хей анык адыртынган. Колхозтарда тараа болгаш боты культураның үрени эрткен чылдан 6 миллион 774 муң центнер, лен-долгунецтин—43 муң центнер, картофельдин—8 миллион 319 муң центнер хей урдуган.

Республиканың машина-трактор станциялары чымчак адырлыга шийчелерге 1953 чылда кылганындан 38,6 миллион гектар хей бүгү ажылдарын колхозтарга кылып берген. Комбайннар-биле тараа ажал алышыкының планы ажыр күүсеткенге, эртеден чылга бодалга 6 миллион гектар хей тарааны ажаап алган.

Республиканың колхозтары болгаш совхозтары нийтинин мал ажылының улам ынайгы хөгжүдөниң болгаш продукту-лун бедидеринин талазы-биле ажалдарын чорудуп турар. 1953 чылда бодалга колхозтарга 4,5 миллион тонна хей бөдүн чемверни белеткөөн болгаш 2,3 миллион тонна хей силосту саалан.

Кезде ажал-агыга, ызыгы дүжүт ажал алышыкының болгаш тараа белеткелинге үлетпүр бүдүрүгелерин, транспорттун албан черлеринин болгаш организациаларың ажылдагы кирири-биле, 1955 чылда республиканың кезде ажал-агының күштүг көдүрүшүңүн чеди илеткениң биле бүгү-де хемчээлдер ап турар.

РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлели.

1954 чылдың ноябрь 4.

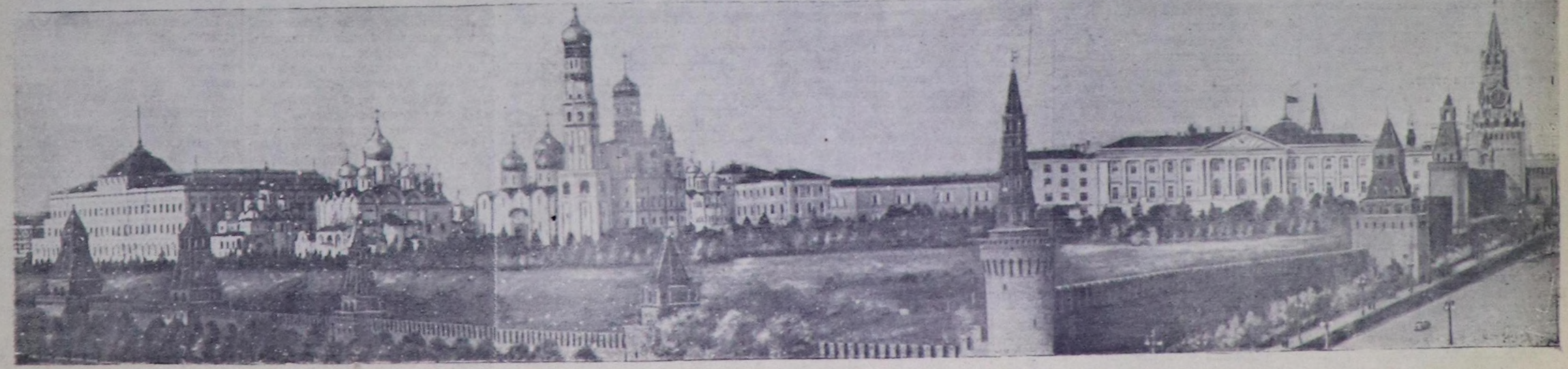
социалист чарыкы алган хүлээлгезин күүсеткен. Ол ам 1955 чылдың санында ажаллап турар.

Анык слесарь Сат Салчак-оол октябрь планын 110 хуу күүседип, өзи шымарлыг-продукцияны берип турар. АТБ-ның муракчы слесарлары эштер Гребеников болгаш Землятин олар октябрь планын 180—200 хуу күүсеткен. Олар ам 1955 чылдың санында ажаллап өгөдөөн.

Бедик дүжүт дөш сагыш салышкын

ШЫНАА. (Телефон-биле). СЭКП Төп Комитетинин февраль-март Пленумунун доктаалы боттандырышкан, Улуг-Хем районда Мичурин аттыг колхоз бо чылын шийгээди алганы 156 гектар кур черини гектар буруузен 23 центнер ортумак дүжүттү ажаап алган. Келир чылын бодала бедик көргүзүлгезин болурунга эки белеткениң турар. Часкы тарылгага 251 гектар кур болгаш куруккан, 156 гектар

анык шедерин адырып белеткөөн. Элекшадик дүжүт өстүрүп алырынга үрениң кол айттырыңың бирөөн. Тараа культураның нийтинин-биле 116 тонна үрениң херек, а белеткен алган үрениң 127 тонна, ызыгы кол культура болур кызылтаска—80 тонна белеткениң, үрениң арылларыңа эш Лосанга улуг-кал 17 ижи ажаллап турар.

Москва, Кремль.

Фото В. Соболевтин

СЭТА-ның фотохрониказы.

Совет кижилерниң кызымаккай күш-ажылының чаагай түңнелдери Колхоз бүдүрүлгезиниң бүгү адырлары хөгжүп турар

Октябрьниң социалисттик Улут революциясынын 37 чыл оюнга белес кылдыр Чөөн-Хемчик районунун «Большевик» ке-дээ ажал-агыл артели элөөн чеддишкени-на- акылдан турар. Колхозчуларын ары-зында, хову бригадаларынын малчыларын, туудуучуларын арасында социалист-тик чарышты салып алган болгаш огу-ре-түңнелдик болдулар дөш ажалдан турар.

Доржу малчынарда дуржулазын непе-редип турар. Артелиниң иштетилеринен малынын баам чыл-бүрүдө өзүп, кол-хозта мийиктиги улуг бола мздым ба-жы, шээр малдар, хаван болган азыра-к куштар чыл бүрүдө өзүп турар.

Столяр Резниковтуң чеддишкени

Александр Степанович Резников 12 доржундан өгөлөп столярдан өгөлөн. Оң адамы база столяр кизи чораян. Александр адызынч мнак ажылын өрө-нип алып дөш оң канчар ажалдан тур-ганын бичинизди кичөөнөйгөй хайга-рып чораян.

Бедир үениң дуржулаганды столярныга оң адамы үелеп четпес улуг салдарын арттырган. Анык оолдун аламынча өрө-чарыгы оон үлүгүнө кырган мези болгаш беш думаларын азыраарынын ар-березин таварыштырган. Столяржи мергезинде өрөнип алыры анаа белес эвес турган. Бичалда-да Александр бер-гелдере турбайып, адызын орун со-луд шыдаан. Ол өзүлүг столяр аларган.

УЛУГ ОКТАБРЬНЫҢ 37 ЧЫЛ ОЮНГА АЛДАР КЫЛДЫР

Чехословак Республикада

ПРАГА. Октябрьниң социалисттик Улут революциясынын 37 чыл оюнга социалист-тик тургузуушкунун талазы-биле бүдү-рүлгөчү чаа-чаа чеддишкениниң ужура-жыр деп хүндүлүг хүдээлгени Чехослова-киянын муң-мун үлетпүр бүдүрүлгелери боттарына алганнар.

заводунуң ажылычынары база улут че-ддишкенини чедип алганнар. Барынын хөмүр даш бассейниниң Остравада хөй-хөй рудниктериниң болгаш шахталарынын коллективтери күш-ажылы чаа-чаа чеддишкениниң дугайын рапорттап турарлар.

Польша Улус Республикада

ВАРШАВА. Улут Октябрьниң социалисттик революциясына алдар болдурган социалисттик чарыштын чеддишкениниң дугайында медээлер Польша Улус Республикасынын яны-бүрү хоорайларын-дан болгаш суурларыннан кирип турар. Металлургия, дагжылар, машина тууду-жулары, пөс-таавычылар байырлады уткушпашан, пландан ажыр продукцияны бүдүрүп үндүрүп турар.

водунуң коллективни планга немей 330 тонна бедие шынарыг кобсту бүдүрүп үндүрүп хүдээлчип алган. «Покуй», «Вобрек», «Костышко» заводтарынын ме-таллургулары пландан ажыр чүс-чүс тонна кадым бөр.

Болгариянын Улус Республикасында

СОФИЯ. Октябрьниң социалисттик Улут революциясынын 37 чыл оюнга Болга-риянын ажылычы чоннары улут көлү-лүшкүнүг ужуражып турар. Бо хүнерле-де о-он бүдүрүлгелер боттарынын бүдү-рүлгөчү планын хуусаа бетинде күөсет-кениниң дугайын рапорттап турарлар.

Лодзиниң Марковский аттыг болгаш армия Лодовой аттыг пөс-таавы фабрика-ларына бо хүнерде 4 муң ажыр ажыл-чынар, мастерлер болгаш инженерлер хүндүлүг элечке ажалдан турар. Бо фабрикаларынын коллективтери овалла-дан ажыр он-он муң метр иштерин кыл-дып үндүрүп хүдээлчип алганнар.

Кореяны тайбын арга-биле каттыштырар дугайында Улустун Дээди хуралынын кыйгырыны корей улус дөткөп турар

ПХЕНЬЯН ноябрь 3. Кореяның теле-граф агентствосунун (ЦТАК) дынадып ту-руры бола, Кореяны тайбын каттышты-рарына тодаргай кемчелерин сүмөлөп турар республиканың Улустун Дээди ху-ралынын кыйгырынын КВДР-нуң чоңу-изин-биле дөткөп турар болгаш байырла-турар. Бүгү чуртта—хоорайлар, суур-ларда, заводдарда, фабрикаларда, албан черлеринде, өөредилге черлеринде хөй ки-жиниң митингилер, хураңдар болуп турар, ол хураңдарга чурттакчы чон Төзөн чүрттүн тайбын каттыжышынын дөш

демисежир быжык шиптирлиңи өлөредип турар. Ноябрь 1-де Пхеньянын резина за-водунга КВДР-нуң Улустун Дээди хура-лынын кыйгырынын дөткөн митинги болган. «Борей нация чангыс ай болур ужу-рут» деп лозунгунуң ада-биле митинг өрткөн.

Кыдаттың ыяш байлактарынын ажыглаы

ПЕКИН. Кыдаттың өң-ле соңу талазы можуларынын бирөөнү болур Хэйлуанца-нда чүрттүн ыяш байлактарынын 40 хуу-зу мөңгөнтүнгөн. «Хэйлуанцаңжао» соңунун бижип турары бола, сөөгү беш чылдып дургу-зунда ыяш ажал-агыл черлеринин ажыл-чынарынын болгаш албан-жаакчылары-нын коллективтери улут чеддишкенини чедип алган. Ышты ажыкты-биле бе-леткери болгаш арга-ныштын камгала-ды чидиргелерин болгаш бүдүрүлгөчү эвес чарыгдаларын чидиреринге чедир-ген.

Ыяш үлетпүрүнү хөгжүдөзү-биле ка-ды арга-ныштың районларын омур-леви-ри өскөрип турар. Биче Хинганцын тө-вүдө ыяш кезикчилериниң чагайжы-лды туттугун Ичун деп хоорай өзүп үн-ген. Ыяш ажаллап кыдыр черлерде магазинер, столовалар, гостиницалар, баш дүтү дээрери черлер болгаш кул-тура-амыдыралдын эске-лаа албан чер-лери ажалтыгылаан. Ыяш үлетпүрүнүң эр-гелели 224 амьгелерин болгаш медицина пункттарынын, 16 санаторийлерин бол-гаш дыштанга бажычыларын туткан.

Синьхуа агентилелиниң медеглели

ПЕКИН. Синьхуа агентилелиниң коррес-пондентизиниң дынадып турарын өзү-гаар алырга, Кыдаттың Улустун-хосталга армиясынын жар-чулугу гоминьданчылар-ның мөңгөнтүни туурары Устү болгаш Алды Дачын ордууларын ноябрь 1-де күштү-биле бомбалаан. Дык хөй сангы шериг объекттери чок кылдыпкан. Бом-базынын дөрт дүшкүзөөнүн түңнелде чанкайышчы корабльге өрт хып үнгөн. Бүгү самолёттар оналгазын чеддишкени-ни күөсеткеш, өзп келгенер.

Устү болгаш Алды Дачын ордуулар контигенталдыг Кыдаттан бары-ла 20 километр черде Чжацзяньнин муруну-чөөн эригилерин уунды турар. Кыдаттын Улустун-хосталга армиясынын хостаны-нын соонда оларын чанкайышчы шериглер өзгөн болгаш салыг база бажычы судно-лары үлөтпөрдөздөрүнүн болгаш ту-дуп алырынын база Кыдаттың өң-ле кыл-дымын чоңуң өлүрүп-чидирериниң база кылдыр ажыгалаанар. Ортулуктарда 10 муң ажык чанкайышчы солдаттар болгаш он-он шериг корьбелери туруп турар. Ын-да «Уестерн энтерпрайз» деп америк-пишочу төптүң салбырын тургускан бол-гаш оон Кыдатка үрөккөчү-хоралакчы ажы-чоруудага чорууларын агентиле-рин чорууду турар.

АКШ-тын конгрезинге соңгулдалар

Республиканчы партиянын аштырышкыны

НЬЮ-ЙОРК. Ноябрь 2-де соңгулдалар үзүндө берилген бадымдашкынар са-налгазы ам-даа доозулбайн турла-ла, чакырыкчы республиканчы партия соң-гулдаларга аштырышкына таварышкы-нын бар турар саннар херечилеп турар. Нью-Йорктун шагы-биле 11 шак 15 ми-нутта (Москвадан шагы-биле 19 шак 15 минутта) чаратынган чет-че эвес меде-биле алырга ноябрь 3-те демократтык партиянын кандидаттары төлөөлекчилер палатазынга 219 олут ал-ган. Республиканчы партия бодун чү-ле 179 олут-биле хандырган. Төлөөлекчи-лер палатазынга соңгулдалар талазы-биле 37 округтарга соңгулдаларын түңнел-дерин ам-даа тодаргайлаван. Ыччанган-тын демократтык партия төлөөлекчилер палатазынга олуттарын улут хөй бөзүн өлгөн болгаш америк конгрестин адыкы палатазын хынаар хыналда анаа ханды-рынган. Сенатага олуттарын бүрүн ху-ваалдазын ам-даа достаапкан. Бар турар чет-че эвес саннар-биле алырга демократтар ында 46 олутту, республиканчылар 45 олутту алган, бир олут Орегон штаттан хамаарышпас сенатор Мореге ошажиып турар, ол сенатор соңгулдалар мурунда сенаторлар-демократтар-биле калы бады-лаар мен деп медегалган. Оон артык өскө дөрт олуттар талазы-биле бадымдашкынар түңнелдерин ам-даа санаваан.

кандидаттарын соңгаан. Эске 4 штаттар талазы-биле соңгулдаларын түңнел ам хиреде билдирмес. Конгрестин 44 составы бодунуң хү-дээлдерин 1955 чылдын январьда бот-тайдырып кириптер. Республиканчыларын дөткөп турар со-лунвор, соңгулдаларын түңнелдери ча-зактык политиказын чүдүлдү деп көрбө-ни азы хүдээлөөс дөни ол эвес шыкаш деп бадымдашкы орадакжип турар. Соңгулдалар үзүндө президент Эд-женжаурден тусаяк дөткөмөк алган рес-публиканчы партиянын политиктиг ко-митетиниң даргазы Фергюсон Мичиган штатка сенатага аштырышкынын бол-ганынче кичөөнөйни салып турар. «Фер-гюсонун аштырышкынын Кентуккига болгаш Невада штаттарга сенатага бады-лактарып турар үедө демократтарга ти-леске таварыштырган агымшкынарга хе-вирезон таварышка болур...» деп Асо-шшийтед Пресс агентилели бижип турар. Бар турар чет-че эвес саннар-биле алы-рга, ажыл чок чорук казба-биле непе-рөөнниң болгаш өрткөткөниң соонда чок өзүп турарынын түңнелде ажылычынар-нын байдалы баскырап турар Нью-Йорк, Пенсильвания, Мичиган, Коннектакут болгаш Нью-Джерси дөш шыкаш үдет-пүрүг штаттарда республиканчылар өң-не улут чидиргелерге таварышкан. Патте-бургтун металлургия районунда болгаш штаттың хөмүр даш районнарыга чүс-чүс муң ажылычынар ажыл чок болуп аштыршаан турар Пенсильвания штатка республиканчылар сөөгү 20 чылда гу-бернатор соңгулдаларына бир дугаар-ла аштырышкына таварышкылар. Нью-Йорк штатка республиканчылар сөөгү 12 чылда губернатор соңгулдала-рына бир дугаар аштырышкына тавары-шкыан.

Кореяга тайбынчыдылга дугайында дугуржулганы американнар чөрчүп үрээрин үргүлчүлөп турар

ПЕКИН. Синьхуа агентилелиниң кор-респондентизиниң Басонан дамчыдып ту-рарын өзүгаар алырга: Сентябрь 13-тен октябрь 23-ке чедир америк шериг самолёттары тайбынчы-дыга дугайында дугуржулганы чөрчүп, үгөп, корей-кыдат талазын хыналдазын-ле районнарга 23 катап халдашкын кыл-гавнар.

Тайбынчыдылга дугайында шериг ко-миссиясынын секретарларынын ноябрь 2-деги хуралына корей-кыдат талазын тө-лөөлекчи тайбынчыдылга дугайында дугуржулганы шак ол чангыс удаа эвес чөрчүп-төөни америк талага дынадып болгаш мөөн соңгаар шак мынд чө-руктарын болдуруузынын кемчелерин алырын америк таладан негөөн.

АЛЖИРИЯДА БАЙДАЛ

ПАРИЖ. Париж парлагамының дын-надылдары-биле алырга Алжирде бийда-лдык дынгар болуп турбушаан турар. Сөөгү дүнеэлерин дургузууда Алжирниң Оран департаментинде французтарга ха-маржып турар элөөн кыш фермарларге болгаш жандармерия черинче халдаш-кынары кылган. Константина департа-ментинге үймөчлөрд отрядтары Арри-еву бузгээзилер. Үймөчлөрдүн болгаш шериг отрядтарынын арасында үскөдө-жашкынынын түңнелде өлүрткөнер бар болуп турар. Хөй-хөй районнарга француз дүжүметтерге болгаш жандарма-

ларга халдашкын кылып турган. «Монд» соңунун дынадып турары бола, Париште Алжирге үш рота состав-ты шеригин чаа күштерин чоруулап турган. Француз чазактык баштыны Мен-дес-Франс Алжирге үш батальон парашу-тистерин чоруурын национал камгалазы-нын министрден негөөн. Ийн парода алжир португу Бонже шеригниң дөртү хе-рекесин болгаш «мобильный гардия» деп адыр болуктун кыш чөс солдаттары чөрүткан.

Мурнуу Вьетнамда өлүрүкчү чорук

ПЕКИН. Синьхуа агентилелиниң кор-респондентизиниң Ханойдан дамчыдып турары: Мурнуу Вьетнамдан чөөкөткөчү чөжүртүп-ген Вьетнамдын Улустун армиясынын дайынчыларынын медеглелин өзүгаар алырга, тайбынчыдылга дугайында ду-гуржулга өзүгаар Вьетнамдын Улустун армиязы чөрүп барган районнарга чурт-тачылар Мурнуу Вьетнамдын чазактын чөрүдүп турар өлүрүкчү чоруунга тавар-жып турар. Дайын үзүндө боттарынын ажыл-чорудулазы дөш ол черин хөй-хөй чурттакчылары туудуп хоругдаттыр-ган болгаш өлүрткен. Тан Хонг (Донг-

Жау-Са мокуда) көздөн тараачын Лиан-о-ктябрь 13-те тулуп хоругдан болгаш дайын үзүндө бодунуң көздөңгөчө демок-раттыг өрге-чакырга органдарына оон ажалдан турганы дөш оон соонда оңу өлүрүп каан. Бола чылдаган-биле Лан-Унг көздөн тараачын Хоангын өлүргөн. Август 8-те Сайгон—Шолов районда көздөңгөчө бирөөнине Илий-Бидатка тайбынчы каттап тургусканын таварыш-тыр чурттакчыларынын органдарынын массалы митингизинге Мурнуу Вьетнам-нын шериглери 83 кижин өлүргөн бол-ган 50 кижин болмылаан.

Харысалгалыг редактор Д. О. БЕГЗИ.

КИНО, ТЕАТР, СТАДИОН

ВЛКСМ-НИҢ ХХХ ЧЫЛ ОЮ АТТЫГ КИНО-ТЕАТРА НОЯБРЬ 7. Уругларга таарышкан фильмдер. Эгелзери хүндүскүңү 10, 12 шактарда. «Ленин 1918 чылда» деп кино. Эгелзери хүндүскүңү 2 шак, кежээниниң 6 шак 30 минута. «Чер» деп кино. Эгелзери кежээкинн 4 шак, 8 шак 15 минута, 10 шак 10 минута. НОЯБРЬ 8. «Чук болгаш Ген», «Гребиш» деп уруглар кинолары. Эгелзери хүндүскү-нүң 10, 12 шактарда. «Уттуунарбас 1919 чыл» деп кино. Эгелзери хүндүскүңү 2 шак, кежээ-кинн 6 шак 30 минута. «Чер» деп кино. Эгелзери кежээкинн 4 шак, 8 шак 15 минута, 10 шак 10 минута. СОВЕТ ТЫВАНЫҢ 5 ЧЫЛЫ СТАДИОНГА НОЯБРЬ 7. Профессилелдер обьомунуң кубогу дөш хоорайнын тол бөмбүүнү коман-даларынын маргылдааны. Эгелзери хүндүскүңү 1 шак. ТЕАТРА НОЯБРЬ 7. Национал театрыни артистериниң концерти. Эгелзери кежээкинн 8 шак. Оркестр ойнап турар. КУЛЬТУРА БАЖЫНЫНГА НОЯБРЬ 8. Хоорайнын аныктарынын массалыг кежээин. Эгелзери кежээкинн 8 шак.

Бүрүнө чөөлизи-биле чаа быжыңнары тудуп ап турар

Партия болгаш чазак көдөо ажыл-а-гылыниң механизаторларынын амьдырал чуртталганын улам-на өкиждер дугайында улут салгып салып турар. Шагаан-Арыг МТС-тин ажылычынары болгаш албан-жаакчылары чаа чуртталга бажы-нарын тудуп алырынга күрүндө бо чылдын 100 муң рубльдин чөөлизин алган.

Чөөлү алган бүгү механизаторлар бот-тарынын хузузуна чуртталга бажына-рын дарый тудуп дооскаш, ажылдакчы ки-лер. МТС-тин бир чамдык ажылдакчыла-ры боттарынын күш-ажыкчы шыгжаар акшаанын күсөл-биле чаа чуртталга бажынарын тудуп ап турар. Чижээ, трактор бригаданынч бригадир эш Ко-лен, радист эш Гриненко болгаш оон-даа өскөлөр боттарынын күсөл-биле чурттал-га бажынарынын тудуп доозуп турар.

Коллективтин мурнакчылары

Барын-Хемчик районунун автотран-спорт конторасынын коллективни Октяб-рынын социалисттик Улут революциясынын 37 чыл оюнга алдаржыткан социалисттик чарышка өң-түңнелдери чедип алган. Октябрь айнын планын дыка ажыр күө-сеткен чөлөөчүлөр дыка хөй болуп ту-рар.

Чолаачылар: Ожун тонна-километри 238 хуу, чүк сөөртүлгезин—153 хуу күөсөдип, кывар, чаар материалды 309 литрин камнап алган: Филатов тонна-ки-лометри—216 хуу, чүкүтү — 351 хуу.